

สรุปผลการประชุม
คณะกรรมการบริหารขับเคลื่อนการปฏิรูประบบพรรคการเมือง
ในคณะกรรมการบริหารขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง
ครั้งที่ ๗/๒๕๕๙

วันจันทร์ที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙

ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๒๒๐ ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา ๒

ด้วยในคราวประชุมคณะกรรมการบริหารขับเคลื่อนการปฏิรูประบบพรรคการเมือง ในคณะกรรมการบริหารขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ที่ประชุมได้พิจารณาประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๑. พิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อการขับเคลื่อนการปฏิรูประบบพรรคการเมือง โดยเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปริญญา เทวานฤมิตรกุล เข้าร่วมประชุม ซึ่งได้ให้ความเห็นและข้อมูลในประเด็นเกี่ยวกับการปฏิรูประบบพรรคการเมือง สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

พรรคการเมืองถือเป็นสถาบันทางการเมืองที่มีความสำคัญและจำเป็นในการปกครองประเทศ ในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากพรรคการเมืองเป็นสถาบันที่จะบ่งบอกถึงนโยบายของประเทศในอนาคต โดยเฉพาะประเทศที่ปกครองในระบบรัฐสภา ซึ่งประชาชนจะเป็นผู้คัดเลือกผู้แทนที่มาจากแต่ละพรรคการเมือง ที่ได้มีการนำเสนอนโยบายต่าง ๆ ให้ประชาชนได้รับทราบ และประชาชนจะสามารถกำหนดนโยบายของประเทศโดยผ่านพรรคการเมืองเหล่านี้ ดังนั้น หน้าที่หลักของพรรคการเมืองคือ การนำเสนอนโยบายให้ประชาชนได้รับทราบและการส่งผู้แทนให้ประชาชนได้คัดเลือก

สำหรับประเทศไทย เมื่อเข้าสู่ยุคของการแข่งขันด้านนโยบายของพรรคการเมือง ประชาชนส่วนใหญ่เลือกผู้แทนโดยให้ความสำคัญกับพรรคการเมืองมากขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาจากกลุ่มทุนที่เข้ามาแสวงหาผลประโยชน์จากพรรคการเมือง เพื่อสร้างอำนาจ ความมั่นคง และการเติบโตทางธุรกิจ ปัญหาที่เกิดขึ้นจากพรรคการเมืองดังกล่าว นำไปสู่แนวทางแก้ไขที่มีการปฏิบัติที่ขัดกันและเป็นปัญหาในการปกครองของไทย กล่าวคือ ในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหลายฉบับกำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมือง แต่ผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภาต้องไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมือง ส่วนผู้สมัครผู้แทนส่วนท้องถิ่นจะเป็นหรือไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองก็ได้ ซึ่งทำให้เห็นถึงการขาดความชัดเจนต่อระบบพรรคการเมืองของไทยเป็นอย่างมาก

เมื่อประเทศไทยยังคงไม่สามารถแก้ไขปัญหาระบบพรรคการเมืองได้ และยังคงพึ่งพาการดำรงอยู่ของพรรคการเมือง จึงต้องมีการควบคุมพรรคการเมือง โดยต้องเป็นการควบคุมที่ให้เสรีภาพกับพรรคการเมืองด้วยเช่นกัน ซึ่งจากการศึกษาแนวทางการปฏิบัติต่อพรรคการเมืองอาจแบ่งได้เป็น ๔ แนวทาง ดังนี้

๑) การปล่อยให้พรรคการเมืองเป็นอิสระโดยไม่ต้องมีการจัดตั้งพรรค และหากจะให้มีการควบคุมควรควบคุมเพียง ๒ เรื่อง คือ หากพรรคการเมืองใดต้องการส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อต้องส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบพรรค และเมื่อประสงค์จะรับงบประมาณจากรัฐซึ่งมีคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ดูแล พรรคการเมืองนั้นจะต้องได้รับการตรวจสอบ

๒) ควบคุมให้พรรคการเมืองมีความเป็นประชาธิปไตยภายในพรรค (Intra Party Democracy) โดยให้สมาชิกพรรคทุกคนเป็นเจ้าของพรรค หรือการทำให้พรรคการเมืองเปรียบเสมือนบริษัทมหาชน ซึ่งมีแนวทางการปฏิบัติที่สำคัญคือ การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตของพรรคควรให้สมาชิกพรรคหรือสาขาพรรคในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นผู้ตัดสินใจ

๓) การให้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองจากรัฐ ควรใช้หลักการที่ว่า พรรคการเมืองจะได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐ โดยต้องไม่มากกว่าเงินที่พรรคการเมืองนั้นหามาได้ และให้นำจากคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองแต่ละพรรคได้รับ ไม่ใช่การนับจากจำนวนสมาชิกหรือจำนวนสาขาพรรคที่พรรคการเมืองนั้นมี ส่วนการลดบทบาทจากกลุ่มทุนควรเน้นความโปร่งใสของการบริจาคเงินให้กับพรรคการเมือง โดยประกาศให้สาธารณชนได้รับทราบ

๔) การหาแนวทางกำหนดจำนวนพรรคการเมืองที่เหมาะสมกับการปกครองของไทย

ความเห็นของที่ประชุม

ที่ประชุมคณะอนุกรรมการเห็นว่า ข้อมูล ความเห็น และข้อเสนอแนะของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปริญา เทวานฤมิตรกุล เป็นประโยชน์อย่างมากต่อการปฏิรูประบบพรรคการเมือง ซึ่งคณะอนุกรรมการจะนำข้อมูล ความเห็น และข้อเสนอแนะดังกล่าวไปเพิ่มเติมไว้ในร่างรายงานของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูประบบพรรคการเมือง เรื่อง ระบบพรรคการเมือง นอกจากนี้ ที่ประชุมคณะอนุกรรมการได้ขอให้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปริญา เทวานฤมิตรกุล นำร่างรายงานของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูประบบพรรคการเมือง เรื่อง ระบบพรรคการเมือง ไปพิจารณาเพื่อให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อไป

๒. พิจารณาร่างรายงานของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูประบบพรรคการเมือง เรื่อง ระบบพรรคการเมือง

ประธานอนุกรรมการ ได้ขอความเห็นและข้อเสนอแนะจากอนุกรรมการ ตลอดจนนำข้อมูล ความเห็น และข้อเสนอแนะจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปริญา เทวานฤมิตรกุล มาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม ร่างรายงานของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูประบบพรรคการเมือง เรื่อง ระบบพรรคการเมือง เพื่อให้เกิดความเหมาะสม มีความสมบูรณ์ และชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยได้แก้ไขเพิ่มเติมข้อความในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาของระบบพรรคการเมือง และการมุ่งเน้นให้ประชาชนไม่เพียงแต่ได้มีส่วนร่วมในพรรคการเมืองเท่านั้น แต่ประชาชนต้องเป็นเจ้าของพรรคการเมืองด้วย

ความเห็นของที่ประชุม

ที่ประชุมคณะอนุกรรมการเห็นควรให้นำร่างรายงานของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูประบบพรรคการเมือง เรื่อง ระบบพรรคการเมือง เสนอต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ในวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙

นางสาวศิริรัตน์ อยู่ฉัตร
นักวิชาการรัฐศาสตร์
สังคมศาสตร์ และศึกษาศาสตร์
สำนักกรรมการ ๒
ผู้สรุปผลการประชุม

นางสาวปรียาภรณ์ แก้วโยน
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการ
การพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน
และการมีส่วนร่วมของประชาชน

.....ผู้ตรวจ